

midlertidig Regel, idet man kunde antage, at det vilde bane Vejen for en større Frihed i de omspurgte Forhold.

Herom have nu Meningerne været delte i Udvalget, idet nogle af os have antaget, at Lovforslaget lider af den Mangel, at det, medens det i en temmelig høj Grad indrømmer Frihed til Udskiftning, paa den anden Side for meget indskrænker Sammenlægningen, ligesom der ogsaa er gjort gældende, dels at Forslaget, ved at gøre Sammenlægningsstilladelsen afhængig af et vist Kvantum Hartkorn uden Hensyn til Størrelsen af det Areal, hvorpaa Hartkornet hviler, er bygget paa en Basis, der ikke er holdbar som almindelig Regel for hele Landet, dels at det er foreskrevet, at der ad Bevillingsvejen vil kunne tilstedes saa mange Undtagelser fra Hovedreglerne, at disse næsten blive uden praktisk Værd. Pluraliteten af Udvalgets Medlemmer er imidlertid af den Mening, at Forslaget med alle sine Mangler dog er af den Bessaffenhed, at det, navnlig med Hensyn til den større Udskiftningsfrihed, som derved hjemles, kunde være anbefaleligt som en Overgang til Frihed i Fordejdendomes Udskiftning og Sammenlægning. Thi naaget Udvalgets Flertal, som meldt, erkender Rigtigheden af den Sætning, at Udskiftningsfrihed bør gaa Haand i Haand med Sammenlægningsfrihed, tror man dog ogsaa paa den anden Side, at det Hartkornskvantum, som Ejerne, efter Forslaget, stont rigtig nok til Dels kun ad Bevillingsvejen, kunde erholde samlet, er saa stor, at den i Almindelighed kan anses ret passende. Vel lader der sig nemlig herved erindre, at det er noget haardt, at Ejerne af Gaarde paa 20 Tdr. Hartkorn ikke skulle kunne erholde Tilladelse til at forøge slige Gaarde med det allermindste Jordtilliggende, saa ønskelig og naturligt en saadan Forøgelse end maatte være. Men det skønnes dog paa den anden Side ej reitere, end at lignende Misforhold vilde fremkomme, hvilket Maksimum for en Ejendoms Jordtillæg man end vilde fastsætte.

Idet saaledes Flertallet af Udvalgets Medlemmer ikke har drifvet sig til aldeles at fraraade det foreliggende Lovforslags Antagelse, har man paa den anden Side anset det for utvivlsomt, at man, hvis man vil have Forslaget frem i denne Session af Rigsdagen, ikke bør andrage paa væsentlige Forandringer i samme. Flertallet har derfor troet kun at burde henlede Landstingets Opmærksomhed paa følgende mindre betydelige Forandringer i bemeldte Forslag, hvilke det har anset for hensigtsmæssige, og hvilke maaste ogsaa kunde ventes antagne i det andet Ting.

Ad § 1.

Naar det i Slutningen af denne Paragraf bestemmes, at det skal være forbudt at nedlægge nogen Selvejer- eller Arvesæste-Gaard for at sammenlægges med en anden Ejendom, forinden den i 10 Aar har været i Selveje eller i saadant Arvesæste, som sættes i Klasse med dette, da er vistnok Grunden hertil nærmest at søge i en Frygt for, at Godsejerne, ved at sælge deres Bøndergods, skulde kunde fastsætte saadanne Betingelser for Salget, at det blev dem let kørt efter at erholde Afgang til at sammenlægge flere Gaarde og derved danne større Fordejdendomme til Fordel for sig, men til Forringelse af Bøndergaardernes Antal i det hele. Nu tror vel Udvalget ikke, at en slig Fremgangsmaade vil blive almindelig, men det kan jo ikke nægtes, at Tilfælde af den her omhandlede Betsaffenhed ville kunne indtræde. Imidlertid maa det vistnok ogsaa paa den anden Side indrømmes, at der, netop i Anledning af Fæstegodsets Overgang til Selvejdendom, kan gives ikke saa Tilfælde, hvori det kan være af Bigtighed for Fæsterne, der erhverve deres Steder til Selvejdendom, at kunne erholde Tilladelse til at sammenlægge enkelte Gaarde, og en slig Tilladelse bør derfor, efter Udvalgets Formening ikke ubetinget nægtes. Derhos forekommer det Udvalget mindre billigt at give nærværende Lov en saadan tilbagevirkende Kraft, at det ikke skulde kunne tillades vedkommende at sammenlægge Ejendomme, der have været købt i de 10 sidste Aar før den ny Lov udkommer, og det muligens endog netop i den Hensigt at sammenlægge enkelte af disse. Udvalget tror under samtlige fremsførte Omstændigheder vel ikke ligefrem at burde foreslaa, at den her omhandlede Passus i § 1 bør udgaa, men tror at burde indskrænke sig til at indstille, at der efter Ordet „forbudt“ tilføjes „uden særlig Tilladelse“, og at der i Forslagets § 27 tilføjes, at Indenrigsministeriet bemyndiges til at bevilge Undtagelser fra Reglen, hvor saadant skønnes at være til Nytte for Fæstere, der selv have købt deres forrige Fæstesteder til fri Ejendom.